

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.20.596/2020/6.

A tanács tagjai: Dr. Mocsár Attila Zsolt a tanács elnöke

. Szabolcsi-Varga Krisztina előadó bíró

. Harter Mária bíró

A felperesek: I. rendű felperes neve
(I. rendű felperes címe)
II. rendű felperes neve
(II. rendű felperes címe)
III. rendű felperes neve
(III. rendű felperes címe)

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője:
kamarai jogtanácsos
(kamarai jogtanácsos címe)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
az alperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
Törvényszék

3.Pf.20.644/2019/6.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
Járásbíróság

1.P.21.740/2018/23.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. és III. rendű felperesek, valamint néhai **T.I.** 2008. február 27-én kölcsönszerződést kötöttek az alperes pénzintézettel. A szerződésben az alperes vállalta, hogy 126.695 CHF, legfeljebb 18.600.000 forint összegű, felhasználási célhoz nem kötött kölcsönt nyújt az I. és III. rendű felpereseknek valamint néhai **T.I.-nek**, akik vállalták a kölcsön 240 hónap futamidő alatti visszafizetését. Az alperes a 126.695 CHF összeget a kölcsönigény alapján - az esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozásokra tekintettel - 1,1-es árfolyamkockázati szorzóval állapította meg.

- [2] Az I. és III. rendű felperesek valamint a néhai **T.I.** által aláírt kölcsönigénylő nyomtatvány „nyilatkozat” részének g) pontja szerint kijelentették, hogy tájékoztatást kaptak a Központi Hitelinformációs Rendszerről (KHR Kockázatfeltáró nyilatkozat) és az igényelt devizakölcsön árfolyamváltozásból eredő külön kockázatairól (Devizakölcsön Kockázatfeltáró nyilatkozat), és hozzájárultak ahhoz, hogy az alperes az általa alkalmazott árfolyamkockázati szorzó alapján határozza meg a kölcsön összegét.
- [3] A perbeli kölcsönszerződés különös és általános részből áll. A különös rész 7.1. pontja rögzíti, hogy a különös rész az általános rész elválaszthatatlan részét képezi, a különös részben nem szabályozott kérdésekben az általános rész rendelkezései az irányadók. Az általános rész 2.5. pontja szerint a devizakölcsön forintban történő folyósításából és az árfolyamváltozásból eredő esetleges költséget, veszteséget az I. és III. rendű felperesek valamint néhai **T.I.** viselik. A havi fizetési kötelezettség teljesítése érdekében deviza bankszámlán kellett biztosítani a törlesztő részletnek megfelelő összeget (általános rész 4.1. pont). Az I. és III. rendű felperesek, valamint néhai **T.I.** az általános rész 4.4. pontjában tudomásul vették, hogy az alperes a törlesztő részletet megváltoztathatta - a továbbiak mellett - akkor, ha a folyósításig eltelt időszak alatt az árfolyamváltozás miatt a folyósított deviza kölcsön összeg eltért a törlesztő részlet számításának alapjául szolgáló összegtől. Kijelentették azt is, hogy fizetési kötelezettségeikről, a fizetendő díjakról, költségekről a szükséges tájékoztatást megkapták, és vállalták, hogy ezek megfizetése során a megfelelő gondossággal járnak el (általános rész 7.2. pont). Az általános rész 9.7. pontjában úgy nyilatkoztak, hogy az alperes általános szerződési feltételeit és a kockázatvállalási üzletszabályzatát megismerték, az azokban foglaltakat magukra nézve kötelezőnek ismerték el, és elismerték ezek átvételét is.
- Az alperes Kockázatvállalási Üzletszabályzatának 4.7. pontja szerint az alperessel szerződő ügyfél tudomásul veszi: a kölcsön teljes összegének visszafizetéséig köteles viselni mindazon árfolyamveszteségeket, amelyek a forint, illetve az adott deviza leértékeléséből vagy az árfolyamváltozásból fakadnak.
- Az I. és III. rendű felperesek valamint néhai **T.I.** a szerződésből eredő kötelezettségeiket illetően közjegyzői okiratba foglalt tartózáselemző nyilatkozatot tettek. Néhai **T.I.** 2012. június 6-án elhunyt, hagyatékát a közjegyző gyermekeinek, az I. és II. rendű felpereseknek adta át. Az alperes a fizetési kötelezettség elmulasztása miatt a kölcsönszerződést 2014. július 18-án közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatával azonnali hatállyal felmondta, majd közokirat záradékolásával végrehajtást kezdeményezett a felperesekkel szemben.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperesek a Pp. 369. § a) pontjára alapított keresetükben az ellenük folyó végrehajtás megszüntetését kérték - továbbiak mellett - arra hivatkozással, hogy az alperes az árfolyamkockázatról nem, illetve nem megfelelően adott tájékoztatást, erre tekintettel a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre.
- [5] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, vitatva a tájékoztatás hiányát, illetve elégtelenségét.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság a - megismételt eljárásban hozott, kijavított - keresetet elutasító ítéletének indokolása szerint az alperes az árfolyamkockázatról megfelelő - a 2/2014. PJE jogegységi határozat által elvárt tartalmú - tájékoztatást nyújtott, amelyet igazol a kölcsönigénylésben tett nyilatkozat, a kölcsönszerződés általános részének 9.7. pontja, és alátámaszt az alperes ügyintézőjének tanúvallomása is. A szerződés általános részének 2.5. pontjában és a Kockázatvállalási

Üzletszabályzat 4.7. pontjában írtakból a kockázatviselés korlátozottságára alappal nem lehetett következtetni. Abból pedig, hogy a törlesztő részletet devizaszámlán kellett biztosítani, megállapítható volt az is, hogy az árfolyamváltozásból adódó kockázat az I. és III. rendű felpereseket valamint néhai **T.I.-t** terhelte.

- [7] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a felperesekkel szemben folyó végrehajtást megszüntette. A kölcsönszerződés semmisségét az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezés tisztességtelensége okán állapította meg, mivel álláspontja szerint az alperes tájékoztatása több okból sem felelt meg az Európai Unió Bírósága (EUB) C-186/16., C-51/17. számú ítéletében foglaltaknak, valamint a 6/2013. PJE jogegységi határozat 3. pontjában és a 2/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjában rögzített iránymutatásoknak. A kölcsönszerződés csakúgy, mint a kölcsönigénylés semmiféle tájékoztatást nem tartalmazott, az alperes pedig írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozatot nem készített. A kölcsönigénylő nyomtatvány III/g.) pontjában, a szerződés 2.5. pontjában és az Üzletszabályzat 4.7. pontjában írtak, azok együttes értelmezése esetén, sem voltak alkalmasak arra, hogy abból az átlagos, körültekintő fogyasztó a tényleges és valós devizakockázatról tájékozódjon. A szerződéses rendelkezések kizárólag az árfolyamkockázatot és viselésének kötelezettségét rögzítik, a kockázatfeltárásnak azonban nemcsak a tartalma volt elégtelen, hanem a módja is, mivel szétaprózása mellett a kiemelése sem történt meg. Mindezek elmaradását a szerződéskötéskor közreműködő banki alkalmazott szóbeli tájékoztatása sem pótolta, hiszen a tanú a perbeli szerződésről konkrét nyilatkozatot tenni nem tudott.

A felülvizsgálati kérelem

- [8] A jogerős ítélet ellen - tartalma szerint - hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása iránt - az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Azzal érvelt, hogy a jogerős ítélet részben a periratokkal ellentétes tényállításra. részben a feltárt tényállásból levont alaptalan következtetésre épül, így az megalapozatlan. Az árfolyamkockázatról megfelelő tájékoztatást kaptak a kölcsönfelvevők, ennek alátámasztására hivatkozott a kölcsönigénylő nyomtatvány III/g) pontja, a szerződés különös részének 1.2., 3.2., 4.5. pontjai, a szerződés általános részének 4.7. pontja, az ezzel összefüggésben aláírt ún. konverziós nyilatkozat, 2.5., 7.2. pontjai, valamint a szerződés részét képező Kockázatvállalási Üzletszabályzat 4.7. pontja tartalmára. E szerződéses rendelkezésekből megállapíthatóan az I. és III. rendű felperesek valamint néhai **T.I.** felperesek deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, amely alapján a törlesztések elszámolása a devizaszámlájuk megterhelésével történt. Erre tekintettel pedig tudomásuk volt arról, hogy mind a tartozásuk, mind a törlesztő részletük forint ellenértéke - minthogy árfolyamváltozásnak van kitéve - növekedhet, vagyis tudták/tudhatták, hogy árfolyamkockázatot kell viselniük, és ennek a kockázatnak nincs felső határa.

A jogerős ítéletben foglaltakkal ellentétben a szerződéses iratokból nem pusztán kikövetkeztethető, hanem egyértelműen megállapítható, hogy a kölcsönfelvevőknek a számukra kedvezőtlen árfolyamváltozás következményeit korlátlanul viselni kell, az így kapott világos és egyértelmű tájékoztatásból alappal nem gondolhatták, hogy az árfolyamkockázat nem valós vagy az csak korlátozottan terheli őket. A tájékoztatás megfelelőségét önmagában nem érinti, hogy az a szerződésben, és nem külön nyilatkozatban történt meg.

Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatásnak nem kellett kiterjednie annak várható irányára, előre nem látható mértékére, a változás felső határára. A szerződés rendelkezései az árfolyamkockázat körében az 1959-es Ptk. 209. § (1) bekezdésében foglaltakat nem sértik, nem eredményezik a kikötés tisztességtelenségét és a szerződésnek az 1959-es Ptk. 209/A. § (2) bekezdésén alapuló semmisségét.

- [9] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [10] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

- [11] A Pp. 270. § (2) bekezdésében és a 275. § (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.
- [12] A felülvizsgálati eljárás kizárólag annak megítélésére irányult, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses rendelkezés tisztességtelen-e és ebből adódóan a tisztességtelenségen alapuló semmisség következtében indokolt-e a felperesek elleni végrehajtás megszüntetése. A Kúria megítélése szerint ebben a kérdésben - az alábbiakban kifejtettekből következően - a másodfokú bíróság helyezkedett megfelelő álláspontra.
- [13] Hangsúlyozza a Kúria: az eset összes körülményeinek figyelembe vételével kell azt megítélni, hogy az I. és III. rendű felperesek valamint néhai **T.I.** az árfolyamkockázatról megfelelő tartalmú tájékoztatást kaptak-e. Az árfolyamkockázati tájékoztatást - annak megtörténtét, tartalmát és megfelelőségét - illetően a kölcsönigénylés nyomtatvány utolsó oldalának g) pontjában, a kölcsönszerződés 2.5., 4.1., 4.4., 7.1., 7.2., 9.7., 9.8., 9.9. pontjaiban, valamint az alperes Kockázatvállalási Üzletszabályzatának 4.7. pontjában foglaltakat lehetett értékelni.
- [14] A kölcsönigénylési nyomtatvány g) pontjában a kölcsönfelvevők kijelentették, hogy tájékoztatást kaptak a Központi Hitelinformációs Rendszerről (KHR Kockázatteltérő nyilatkozat) és az igényelt deviza kölcsön árfolyamváltozásból eredő külön kockázatairól (Devizakölcsön Kockázatteltérő nyilatkozat).
- A nyomtatvány g) pontja tehát két külön kockázatteltérő nyilatkozatra utal, de ezek átvételét a kölcsönfelvevők sem a g) pontban, sem a későbbiekben nem ismerték el: a g) pont szerint a kölcsönfelvevők „tájékoztatást kaptak”, de a g) pont a külön nyilatkozatok átvételének elismerését nem tartalmazza: Nem rögzíti a g) pont azt sem, hogy a kölcsönfelvevőket felvilágosították volna a külön nyilatkozatok megtekintésének idejéről és módjáról. A külön nyilatkozatok alapján lehetne csak megállapítani, hogy azoknak mi volt a konkrét tartalma, azaz a kölcsön igénylésekor a kölcsönfelvevők milyen mélységű tájékoztatást kaptak. A külön nyilatkozatok az iratok között nem találhatók, azokat az alperes nem csatolta, annak ellenére, hogy a felperesek vitatására figyelemmel az alperes érdekében állt az általa hivatkozott külön nyilatkozatok előterjesztése.
- Mindezek következtében tehát a kölcsönigénylési nyomtatvány g) pontja alapján az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás megfelelősége nem állapítható meg.
- [15] A kölcsönszerződés és a Kockázatvállalási Üzletszabályzat - fentebb már megjelölt és idézett - rendelkezéseiből megállapíthatóan a kölcsönfelvevők számára egyértelmű volt, hogy az árfolyamváltozás hatásait, azaz minden olyan árfolyamvesztést, ami a forint és az adott deviza leértékelődéséből, vagy az árfolyam változásából fakad, ők viselik. E rendelkezésekben az alperes azonban nem hívta fel a figyelmet az árfolyamváltozással járó valós kockázatokra, arra, hogy akár a forint jelentős gyengülése is előfordulhat, amely körülmény a kölcsönfelvevők által fizetendő törlesztő részleteket jelentősen megemelheti, a kölcsönfelvevőket gazdaságilag nehéz helyzetbe hozhatja.
- [16] Az EUB a C-51/17. számú előzetes döntéshozatali ügyben hozott határozata szerint a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának követelménye arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak ahhoz, hogy a kölcsönfelvevők megalapozott döntéseket hozhassanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nem csupán alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a

fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csak azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem tudnia kell értékelni az ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is. Az adott esetben azonban az alperes tájékoztatása sem a kölcsönigényléskor, sem a szerződéskötéskor nem felelt meg a megkívánt követelményszintnek.

- [17] A Kúria hangsúlyozza: az EUB a C-38/17. számú ítéletében megfogalmazta tagállami a bíróságokkal szemben azt az elvárást, hogy vizsgálják: a fogyasztónak az összes releváns ténybeli elemre tekintettel módjában állt-e megérteni, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön összegét és az alkalmazandó árfolyamot milyen módszerek szerint kell meghatározni, és ebből eredően milyen gazdasági következmények érinthetik őt (36. pont).

E szempontok figyelembe vételével az állapítható meg az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatással összefüggésben, hogy az alperes által hivatkozott tartalmak több, különböző dokumentumban szerepelnek, kevésbé áttekinthetők és kevésbé informatívak. A kikötések alapján a kölcsönfelvevők valóban számításba vehették, hogy a kölcsönszerződéshez árfolyamkockázat kapcsolódik, annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségükre gyakorolt hatását azonban a több, különböző helyen szereplő feltételek együttes értelmezésével sem állapíthatták meg. A Kúria a BH2020.151. számon közzétett eseti döntésében, valamint a Pfv.I.20.670/2020/4. számú egyedi ügyben hozott határozatában megfogalmazta, hogy az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás nem felel meg a tisztességes tájékoztatással szembeni elvárásoknak, ha az kizárólag az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését tartalmazza. Az egységes ítélkezési gyakorlattól a jelen felülvizsgálati ügyben sem indokolt eltérni.

- [18] A jogerős ítéletet hozó bíróság figyelemmel volt a szerződés megkötésekor fennálló, a szerződés megkötésével kapcsolatos összes körülményre, amikor megállapította: az adott esetben az árfolyamkockázati tájékoztatás a világosság és érthetőség követelményének nem felelt meg.
- [19] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogszabálysértés nélkül meghozott jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [20] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő alperes viseli saját felülvizsgálati költségét. A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő, a felülvizsgálati eljárással összefüggésben igazolt költségük nem merült fel, ezért a Kúriának erről nem kellett rendelkeznie.
- [21] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. december 15.

Dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabolcsi-Varga Krisztina s.k. előadó bíró,
Dr. Harter Mária s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

BB

bíróági ügyintéző